یادداشت

گلایه رئیس شورای عالی استان‌ها از محرومیت ۶ماهه عضو شورا

• **فارس:** رئیس شورای‌عالی استان‌ها گفت: ما از ریاست‌جمهوری گله‌مند هستیم؛ چراکه در سال‌های حضور روحانی در مسند ریاست‌جمهوری، با وجود دعوت‌های مکرر، در میان شورایان حضور پیدا نکردند.

مرتضی الویری، در نطق پیش از دستور هفدهمین اجلاس شورای‌عالی استان‌ها گفت: در مقدمه قانون اساسی به صراحت بیان می‌شود و همچنین در اصل هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون‌گذار سلسله‌مراتب شوراها را در کنار مجلس شورای اسلامی قرار داده و بیان می‌کند. لازم است توجه شود در اصول یکصدم تا یکصدوششم قانون اساسی که به شوراها اختصاص دارد، کارویژه‌های مختلف و کلیدی برای این نهادها در نظر گرفته شده و برخی از این مأموریت‌ها، عبارتند از: جلب مشارکت مردم برای پیشبرد امور اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، رفاهی، آموزش و نظارت بر همه امور محلی تا سطح استان.

رئیس شورای‌عالی استان‌ها اظهار کرد: اما در عمل و در قوانین عادی متأسفانه نگاه به شورای‌عالی استان‌ها به تدریج تقلیل یافته و این نهاد مردمی را تضعیف کرده‌اند. واگذاری امور به شوراها یک ضرورت برای پیشرفت میهن است و تا زمانی که این تمرکززدایی صورت نگیرد، توسعه و پیشرفت کشور، خوابی است که تعبیر فردا ندارد.

الویری بیان کرد: ما از ریاست‌جمهوری گله‌مند هستیم. در سال‌های حضور روحانی در مسند ریاست‌جمهوری و با وجود دعوت‌های مکرر از ایشان هیچ‌گاه در میان شورایان حضور پیدا نکرد. امسال نیز از حدود چهار ماه گذشته پیگیری‌هایی به صورت مکتوب از نهاد ریاست‌جمهوری برای دعوت از ایشان و حضور وی در روز ملی شوراها انجام شد. مسئولان نهاد ریاست‌جمهوری نیز قول مساعد دادند، اما در هفته‌های پایانی اطلاع دادند آقای روحانی نمی‌تواند در مراسم حضور پیدا کند.

رئیس شورای‌عالی استان‌ها گفت: گلایه بعدی ما مربوط می‌شود به قوه قضائیه؛ هفته گذشته از حضور مهدی مقدری، عضو شورای اسلامی شهر، به اصفهان در جلسات شورا ممانعت شد و گفتند وی نمی‌تواند به مدت شش ماه در جلسات حضور پیدا کند که ما نسبت به این موضوع معترضیم و گلایه‌هایی داریم؛ چراکه حضور یا عدم حضور عضو شورا ضوابط و مقرراتی دارد که باید این ضوابط رعایت شود که متأسفانه مورد توجه قوه قضائیه قرار نگرفته است.

وی در ادامه به موضوع لایحه مالیات بر ارزش افزوده اشاره کرد و گفت: متأسفانه در جمع‌بندی کمیسیون اقتصادی و در گزارش ارسال‌شده این کمیسیون، وظایف شوراها، به‌خصوص در حوزه وضع عوارض محلی حذف شده است. اگر این احکام در مجلس رأی بیاورد، معنای آن این است که شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به نهادهای دولتی تبدیل شده و شوراها نیز به نهادی تشریفاتی تبدیل می‌شوند. الویری بیان کرد: وضعیت مالی و اقتصادی شهرداری‌ها به‌شدت بحرانی شده و اساسا بیش از ۶۰ درصد درآمد آنها کاهش می‌یابد؛ چراکه عوارض تا ۶۰ درصد درآمد شهرداری‌ها را شامل می‌شود.

ایده‌ای امروزی برای احیای پیوند انسان با طبیعت

باغ‌های اجتماعی

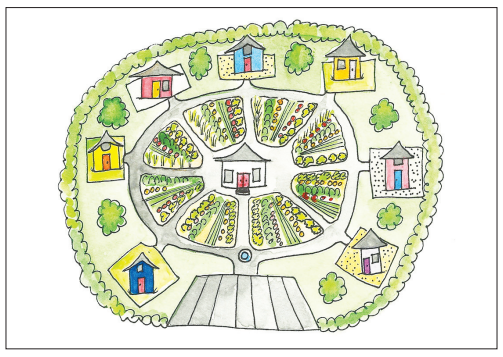

قاسم ملکی: مردمی که در شهر زندگی می‌کنند، حقی را از شهر و زندگی در آن طلب می‌کنند که شهر فضای مناسب برای رشد و تعالی آنها را فراهم کند. زندگی شهری در دنیای امروز موجب قطع پیوند انسان با طبیعت و با اجتماع خود شده است. اما در میان ساکنان شهرها، علاقه‌مندان بسیاری هستند که ریشه روستایی داشته یا به‌لحاظ ماهیت انسانی تمایل و اشتیاق به پیوند با طبیعت و فعالیت کشاورزی و باغداری دارند که می‌توانند یک اجتماع محلی با پیوندهای قدرتمند اجتماعی با یکدیگر براساس فعالیت و شیوه زیست مشترک تشکیل دهند. این امر که زندگی شهری قادر به احیای ارتباط دیرین انسان با طبیعت باشد، موجب ارتقای حس انسان‌ها به محیط زندگی خود و احساس تعلق به آن می‌شود و همین کارکرد به یک عنصر هویت در آن شهر بدل می‌شود اما الگوی رایج زیست در شهرها به کلی این دو پیوند ضروری با طبیعت و اجتماع را از بین برده است. وقتی جامعه‌ای قادر به تأمین نیاز پیوند انسان‌ها با طبیعت و گذران فراغت شهروندان خود نباشد، هر قشر و طبقه اجتماعی‌ای به شیوه خود در جست‌وجوی احیای این نیاز و پیوند گسسته‌شده به اثر زندگی شهری در قرن اخیر برمی‌آید. ویلاسازی و تخریب محیط زیست توسط اقشار پردرآمد از طریق سازوکارهای گوناگون قانونی و غیرقانونی و تبدیل آن به آرزوی اقشار میانی بلایی است که بر اثر عدم پاسخ صحیح به این نیاز، دامن‌گیر جامعه ما شده است. اما می‌توان با تدبیر و خلق ایده‌ها و ارزش‌های جدید بر بستر جامعه ایرانی از غلتیدن اجتماع به الگوهای نادرست زیست مانند ویلاسازی جلوگیری و فرصت یک تجربه جدید زیست را حداقل برای بخشی از مردم بافرهنگ اما کم‌استطاعت از نظر مالی فراهم کرد.

پیشینه ایده باغ‌های اجتماعی

باغ اجتماعی قطعه زمین کوچکی است که در اختیار خانوارهای شهری برای کاشت محصولات کشاورزی، باغی و پرورش گل و گیاه در مقیاس خرد و غیرتجاری برای استفاده خانوار و عرضه محدود محصول به بازار محلی قرار می‌گیرد. ازاین‌جهت، سطح قطعات در اختیارِ خانوار که از تقسیم خردمندانه یک زمین بزرگِ دارای مالکیت عمومی به‌دست می‌آید، نسبتا کوچک است تا به تعداد بیشتری خانوار شهری متقاضی تعلق گیرد. کشاورزی حرفه اصلی خانوار نیست و بیشتر وسیله احیای پیوند انسان با طبیعت و کسب نشاط حاصل از این پیوند برای دفع فشارهای زندگی شهری است که گاهی انسان‌ها را به پریشانی و انواع اختلال‌های روانی نزدیک می‌کند. اما کشاورزی و باغداری و به‌طورکلی فعالیت‌های این واحدهای کوچک بر مدار کشاورزی پایدار و معیارهای پایداری، شامل پایداری محیطی، پایداری اقتصادی و پایداری اجتماعی استوار است.

ایده باغ‌های اجتماعی به شکل امروزین آن تجربه حداقل ۱۲۰ساله در اروپا و آمریکای شمالی دارد . این ایده به شکل امروزین آن در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم توسط صاحبان صنایع برای استراحت و احیای پیوند گسسته‌شده کارگران مهاجر از روستاها با طبیعت و پیشینه روستایی خود ابداع شد.

در آمریکای شمالی از این ایده به باغ اجتماعی یاد می‌شود که در دو معنی متفاوت، شامل کشاورزی-باغداری توسط یک گروه اجتماعی به‌صورت مشترک و همچنین انجام این فعالیت در قطعات منفرد توسط افراد یک گروه اجتماعی در کنار هم مورد استفاده قرار می‌گیرد. در هلند از اصطلاح باغ مردمی استفاده می‌شود که تا دهه ۱۹۵۰ عمدتا کارکرد تولید کشاورزی داشته و پس‌ازآن بیشتر کارکرد تفریحی و گذران اوقات فراغت با رویکرد کشاورزی نشاط‌آور یافته‌اند. در آلمان از اصطلاح باغ‌های کوچک یا باغچه‌های شربر استفاده می‌شود که در سطح وسیعی مورد استقبال مردم بوده است. شربر نام پزشکی است که در واکنش به روند پرشتاب شهرنشینی در قرن نوزدهم توجه شهرنشینان را به مزایای فعالیت‌های خارج از خانه جلب کرد. در این کشور اکنون بالغ بر ۱۰۴ میلیون پروژه باغ اجتماعی وجود دارد و در شهر برلین درحال‌حاضر فقط ۸۳۳ باغ اجتماعی فعال هستند. دانمارک یکی از پرسابقه‌ترین کشورها در این زمینه است که نخستین باغ‌های اجتماعی را در سال‌های ۱۸۸۴ و ۱۸۹۱ ایجاد کرد و تا سال ۱۹۰۴ بیش از ۲۰ هزار باغ اجتماعی ایجاد شده که در سال ۲۰۰۱ تعداد آنها بالغ بر ۶۲ هزار باغ اجتماعی شده است.

نخستین باغ اجتماعی در فیلیپین در سال ۲۰۰۳ ایجاد شده که با حمایت مالی اتحادیه اروپا بوده است؛ اما در ژاپن که دارای سنت دیرینه باغ ژاپنی و برقراری پیوند روحی-روانی انسان با طبیعت است، پیشینه قدیمی‌تری از باغ‌های اجتماعی در شرق آسیا وجود دارد. در این کشور پس از دوره‌ای تجربه باغ‌های اجتماعی، قانون اجاره زمین خاص کشاورزی در سال ۱۹۸۹ به تصویب رسید که مطابق آن، فقط مؤسسات عمومی و تعاونی‌های کشاورزی مجاز به سازماندهی و ایجاد باغ‌های اجتماعی بودند؛ اما این شرط در سال ۲۰۰۳ حذف شد و سایر سازمان‌دهندگان نیز در صورت انعقاد موافقت‌نامه با حکومت‌های محلی و تعهد به حفظ عملکرد باغ‌ها، مجاز به ایجاد باغ‌های اجتماعی شدند. در خاورمیانه و حتی ترکیه یک باغ اجتماعی هم وجود ندارد.

خصوصیات کلی باغ‌های اجتماعی

باغ‌های اجتماعی کارکردهای گوناگون فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، زیست‌محیطی و فضایی در ساختار کالبدی شهر و محیط اطراف آن دارند. در این باغ‌ها، علاوه بر فعالیت اقتصادی و تولید کوچک‌مقیاس کشاورزی و باغداری و ایجاد فضای مناسبی برای گذران اوقات فراغت برای شهروندان خسته از زندگی شهری، حفاظت از محیط زیست و حفظ سبزینگی شهر به‌عنوان یک کارکرد فضایی شهر و محیط بلافصل اطراف آن نیز مدنظر است. علاوه بر آن و شاید مهم‌تر از همه، تشکیل یک اجتماع محلی از مردم هم‌پیوند و دارای موضوع، علاقه و نفع مشترک است که برای ایجاد، حفاظت فعال از طبیعت و حفظ سرزندگی محیط ایجاد می‌شود. این اجتماع محلی در کنار ترتیبات نهادی لازم که تثبیت آنها وظیفه بخش عمومی است مهم‌ترین تضمین حفظ سبزینگی و عملکرد زیست‌محیطی مجموعه از سوی مردم است. در دنیای امروز، باغ‌های اجتماعی روش پرطرفداری در تغییر محیط مصنوع برای ارتقای کیفیت زیست، سلامت و بهزیستی افراد جامعه در مواجهه با شهرنشینی و الگوی رایج زیست سلولی و بدون روابط اجتماعی و رابطه انسان با طبیعت است. این باغ‌ها به شهروندان، به‌ویژه اقشار درآمدی میانی و پایین جامعه، امکان تولید محصولات تازه مورد نیاز خود به شیوه سالم و ارزان را در کنار فضای حداقلی برای گذران اوقات فراغت، استراحت خانوار و انجام کشاورزی نشاط‌آور می‌دهند. در برداشت اولیه، باغ اجتماعی مکانی است برای پرورش سبزیجات و محصولات جالیزی و باغی برای استفاده خانوار بهره‌بردار و عرضه آن در بازار تقاضای محصولات کشاورزی ارگانیک، اما درواقع بسیار فراتر از آن، یک اجتماع محلی درون خود با ایجاد پیوند انسان‌های با منافع و علایق مشترک در یک مکان تشکیل می‌دهد و همین انسان‌ها بهترین تضمین حفظ سلامت و کارکرد اصلی و آغازین آنها خواهند بود.

یک تجربه نوین زیست و تقویت انگاره اجتماعی

باغ‌های اجتماعی از ابتدا عمدتا دارای ساختار مالکیت عمومی بوده‌اند که برای استفاده به صورت اجاره با نرخ‌های پایین در اختیار خانوارهای شهری قرار گرفته‌اند. معمولا مالکیت زمین متعلق به شهرداری یا سازمانی عمومی است و انجمنی محلی متشکل از مردم علاقه‌مند، قطعات زمین را برای استفاده در اختیار اعضای خود قرار می‌دهد و درعین‌حال عهده‌دار و متعهد حفظ و نگهداری مجموعه است. معمولا تقاضا برای این باغ‌ها آن‌قدر زیاد است که یک فهرست طولانی از متقاضیان همیشه در انتظار نوبت استفاده خود هستند. استفاده به شرط نگهداری مطابق ضوابط است و اگر کسی از این ضوابط عدول کند، حق انتفاع و بهره‌برداری او مطابق قانون هر کشور لغو می‌شود و متقاضی دیگری جایگزین می‌شود. حق انتفاع و بهره‌برداری نیز قابل خرید و فروش تحت نظر انجمن محلی یا انجمن صاحبان حق انتفاع یا مالک عمومی مجموعه است.

یکی از مهم‌ترین ضوابط استفاده از باغ‌های اجتماعی، ممنوعیت تبدیل آنها به مسکن دائمی است. ازاین‌رو، در برخی باغ‌های اجتماعی مقررات شدیدی برای عدم استفاده اقامتی در فصل زمستان با قطع جریان برق وجود دارد. این باغ‌های بیشتر در فصل تابستان مورد استفاده وسیع خانوار قرار می‌گیرند و در دیگر فصل‌ها نیز به‌ویژه در آخر هفته، خانوار شهری از آنها استفاده می‌کنند. وظیفه حفظ و نگهداری باغ و باغچه و سرزندگی آن در زمان استفاده، هر زمان که باشد، چه آخر هفته و چه در طول هفته، بر عهده استفاده‌کننده است و در صورت استفاده‌نکردن و متروکه‌کردن فضای طبیعی، قرارداد استفاده تمدید نمی‌شود.

اگرچه یکی از اهداف اصلی باغ‌های اجتماعی انجام کشاورزی شهری و باغداری است، اما بیشتر باغ‌ها یک آلاچیق با مصالح سبک و غالبا چوبی دارند که برای استراحت خانوار و گذران اوقات فراغت از آن استفاده می‌شود. این فضای محدود آلاچیقی کارکرد اصلی استراحتگاهی را در کنار فعالیت کشاورزی یا باغی در قطعه باغچه کوچک خانوادگی ایفا می‌کند. درعین‌حال، برخی باغ‌های اجتماعی دارای قطعات بزرگ‌تر کشاورزی یا باغداری در جوار مجموعه باغچه‌های کوچک هستند که هیچ‌گونه ساختمانی در آنها وجود ندارد و صرفا به فعالیت کشاورزی-باغی در ابعاد اقتصادی‌تر می‌پردازند که از سوی برخی بهره‌برداران باغچه‌های کوچک اداره می‌شود. دیگر خصلت و ویژگی مهم باغ‌های اجتماعی، کارکرد گردشگری آنها به‌عنوان پدیده نوین زیست دوقطبی در هر جامعه است که امکان بازدید گردشگران و یادگیری برای افراد جامعه به‌منظور شروع ابتکارات شخصی و گروهی در راستای ایجاد فضاهای نوین زیست را فراهم می‌کند.

شکل توسعه‌یافته باغ‌های اجتماعی که در تکامل این جنبش از به‌هم‌پیوستن تعداد زیادی از باغ‌های اجتماعی و دیگر اجتماعات محلی هدفمند در سال ۱۹۹۵ ایجاد شد و اکنون در سراسر جهان در حال گسترش است، پدیده نوین اکودهکده در شهرها و محیط اطراف آنها یا حتی در نقاط دورافتاده است که هسته اصلی و آغازین آن وجود گروه اجتماعی هم‌پیوند و دارای علایق مشترک است. شکل‌گیری هسته اجتماعی و متقاضی تجربه نوین زیست دوقطبی در باغ‌های اجتماعی که یکی از مهم‌ترین مسائل آن است، دارای تفاوت اساسی با اکودهکده‌ها است. اکودهکده اصولا جنبشی از پایین مبتنی بر خواست هم‌زیستی گروهی براساس الگوهای نوین پایداری اجتماعی، اقتصادی و محیطی است و بدون این تقاضا و هم‌پیوندی اجتماعی یک گروه مردمی ایجاد اکودهکده از طریق دولت یا سازندگان ممکن نیست و در صورت تحقق نیز فاقد محتوای اجتماعی لازم خواهد بود؛ اما در باغ‌های اجتماعی ایجاد هسته اجتماعی بهره‌برداری و حفاظت از مجموعه از طریق اهرم‌سازی مالکیت عمومی زمین برای آغاز حرکت و طراحی و ایجاد مجموعه تحت مدیریت یک توسعه‌گر یا روش‌های دیگر و سپس اجاره باغ‌ها و مزارع به گروه‌های مردمی امکان‌پذیر است تا در طول زمان گروه متقاضی به‌تدریج به صورت یک اجتماع محلی هم‌پیوند شکل گرفته و انجمن خود را برای نظارت بر بهره‌برداری و عملکرد مجموعه تأسیس و فعال کنند.

شهرهای جدید آغازگر جنبش باغ‌های اجتماعی در ایران

تحقق ایده باغ‌های اجتماعی با مشارکت گروه‌های مردمی علاوه بر فایده‌های اجتماعی، اقتصادی و محیطی و پاسخ به نیاز انباشته‌شده در مطالبه باغ، ویلا، فضای استراحتگاهی و نظایر آن در شهرها و هدایت این گرایش‌ها در راستای خیر عمومی، منفعت‌های عمومی دیگری مانند هویت‌آفرینی، برندسازی و جذابیت زندگی برای شهرهای کشور را به همراه خواهد داشت. شهرهای جدید می‌توانند پیشگام و آغازگر این جنبش زیستی در ایران برای پاسخ به نیاز شهروندان خسته از زندگی شهری باشند. علاوه‌براین، رویداد باغ‌های اجتماعی در شهرهای جدید یا محیط‌های بلافصل پیرامون آنها به یک عنصر هویت شهری نیز بدل خواهد شد که شهرهای جدید ایران به‌شدت نیازمند آن هستند.

جمع‌بندی

باغ‌های اجتماعی نیاز امروزین جامعه شهری ایران است که خسته از تنش‌های روانی در محیط‌های آلوده و پرازدحام شهری و نیازمند فراغت و گریز از دغدغه‌های روزانه زندگی شهری است. این نیاز انباشته که اینجا و آنجا به صورت ویلاسازی و تخریب محیط زیست برای استفاده بسیار محدود قشرهای فوقانی جامعه در شرایط گذر جوامع از ردپای اکولوژیک مجاز برای تصرف زمین و دخالت در طبیعت مشاهده می‌شود، ضرورت یک اقدام اجتماعی برای تصحیح این روند مخرب و درعین‌حال پاسخ به نیاز گذران اوقات فراغت و پیوند با طبیعت برای اقشار میانی و فرودست جامعه را اجتناب‌ناپذیر کرده است. عدالت فضایی برای ایجاد محیط شایسته زندگی اقشار و طبقات اجتماعی در کنار یکدیگر دخالت و پیش‌اندیشی بخش عمومی برای بازتوزیع امکانات محدود محیطی برای پاسخ به نیازی گسترده را ضروری کرده است.

ایده باغ‌های اجتماعی در صورت درک درست و پرهیز از شتاب‌زدگی خاص مدیران ما که بدون شناخت کافی از مبانی فکری، اهداف و مشخصات اصلی یک ایده اقدام به عملی دیگر تحت لوای آن می‌کنند که می‌تواند منجر به مسخ ایده و انحراف از اهداف آن شود، این ظرفیت را دارد که با حداقل دخالت در محیط و کمترین ردپای اکولوژیک بیشترین منفعت اجتماعی را برای پاسخ به نیاز اقشار میانی و فرودست جامعه در احیای پیوند با طبیعت و نیاز گذران اوقات فراغت فراهم کند؛ اما سبک زندگی مصرف‌محور اقشار فوقانی جامعه که به اتکا به توان مالی خود حق همه‌گونه دخالت قانونی و غیرقانونی در فضا با هر ردپای اکولوژیک را برای خود محفوظ می‌دارند، نیاز به یک کنترل اجتماعی دارد که امید است در آینده ایجاد شود.

حقوق حیوانات

نقش ویرانگر پرورش گوسفند و بز در مراتع و جنگل‌ها

• **سپهر سلیمی:** در سیل استان لرستان آنچه جلب توجه می‌کند حجم بسیار گل و لایی بود که همراه آب جابه‌جا شده است. خاک فرسایش‌یافته‌ای که نه تنها باعث افزایش حجم رودخانه‌ها و سدها شد که باعث ایجاد خسارات فراوان به زمین‌های کشاورزی و مناطق سیل‌زده شد.

در میان دلایل انسانی و مدیریتی سیل آنچه کمتر از همه مورد توجه قرار گرفته وجود دام در مراتع و مناطق جنگلی زاگرس است. با یک نگاه سطحی به مراتع و دشت‌های کشور به‌راحتی می‌توان متوجه خسارت‌های دامپروری بر بدنه منابع طبیعی کشور شد. دام‌ها هر آنچه را بر زمین روییده است، می‌خورند و فرصت تکثیر و حفظ خاک را از گیاهان می‌گیرند. چرای زودرس در مرتع علاوه‌بر آسیب به پوشش گیاهی، به دلیل رطوبت زیاد خام و بر اثر تردد زیاد دام در مرتع، باعث فشرده‌شدن خاک و کم‌شدن تخلخل آن می‌شود و درنتیجه این عمل، وزن مخصوص خاک افزایش‌یافته و قابلیت نفوذ آن به آب کاهش می‌یابد. این امر می‌تواند مرحله اول جریان سطحی یا فرسایش تلقی شود و فشردگی خاک علاوه‌بر کاهش قابلیت نفوذ آب باعث کاهش در ظرفیت نگهداری آب نیز می‌شود و این امر در مناطق خشک و نیمه‌خشک حائز اهمیت است.

محمد امینی، عضو هیئت‌علمی مرکز تحقیقات کشاورزی مازندران، درباره اثرات حضور دام در جنگل‌ها می‌گوید: «دامداران تاج درختان را قطع می‌کنند تا نور به کف جنگل برسد و علوفه بیشتر بروید. با این کار تاج درختان که اندام تولیدکننده بذر درختان هستند کاهش می‌یابد و در نتیجه بذر کمتری تولید می‌شود.

از طرف دیگر، درختان را برای مصرف سوخت قطع می‌کنند. چوب حاصل از درختانی که سالانه توسط دامداران جنگل‌نشین قطع می‌شود بالغ بر سه میلیون مترمکعب است؛ اما این برداشت یکنواخت نیست بلکه در مناطق کم‌شیب‌تر شدیدتر است. آسیب دیگری که دامداران به جنگل وارد می‌کنند و بسیار اهمیت دارد حذف برخی گونه‌ها و کمک به توسعه و رویش تعدادی از گونه‌های مورد درخواست خودشان است».

وجود دام سبک در زیستگاه‌های طبیعی برای حیات‌وحش نیز مخاطراتی دارد. سگ‌های گله محیط را برای گربه‌سانان حیات‌وحش ناامن می‌کنند و خود از شکارچیان علف‌خواران حیات‌وحش هستند. همچنین وجود بیماری‌های مشترک بین دام و علف‌خواران حیات‌وحش و سگ‌های گله و سگ‌سانان حیات‌وحش از جمله مواردی است که ریسک دامپروری در مناطق طبیعی را بالا برده است.

بر اساس اطلاعات منتشرشده در زمستان سال گذشته حدود ۵۲ میلیون گوسفند و بز در کشور وجود دارد. این عدد پنج برابر ظرفیت مراتع کشور است. به نظر می‌رسد برای نجات محیط زیست کشور بیش از هر زمان دیگری باید در سیاست‌های پرورش دام تجدید نظر کرد. ضریب تبدیل گوسفند عدد هشت است؛ یعنی یک گوسفند هشت کیلو علوفه مرغوب مصرف می‌کند تا یک کیلو افزایش وزن داشته باشد. از این عدد می‌توان متوجه میزان اتلاف مواد غذایی و آب از طریق پرورش گوسفند شد.

جدول ۳۳۷۷ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- شهر معبد باستانی آناهیتا- دوستی و محبت- دارای اخلاق و رفتار خشک ۲- تراکتور دو چرخ که در زمین‌های کشاورزی کاربرد دارد- لقب کشور آرژانتین ۳- انباشته- شرافتمند- سخت پوست آبزی ۴- کاشتن بوته برنج- شعبه‌ای از نژاد سفید- بیگانگان ۵- طولانی‌ترین رود ایران- قرض- قطره ۶- نشانه صفت تفضیلی- سرپرست جامعه‌اسلامی- هدف ۷- میوه‌ای آبدار- شیره برخی درختان- فاقد شفافیت ۸- پایتخت نروژ- بیمار- پرنده لذیذگوشت ۹- شمشیر دفاعی ژاپنی- مسیر یک جرم آسمانی- نزدیک‌بین ۱۰- مدارک- داستانی از صادق هدایت- ضربه سر در فوتبال ۱۱- بوی رطوبت- ایالتی در آمریکا- گران‌ترین نخ ۱۲- تئوری علمی اینشتین- خداوندی- از زیبایی‌های آسمان ۱۳- نامی دخترانه- زیور و زینت- ساختن زینت‌آلات طلا ۱۴- رمانی نوشته مارک تواین آمریکایی- صد سال سیاه ۱۵- ثروتمند- بینش- خمیازه.

عمودی:

۱- نوعی پارچه از الیاف گیاهی- راحت‌طلب- جانوری دوزیست ۲- شهری در استان سیستان و بلوچستان- از سلسله‌های پادشاهی ایران ۳- گل انار- عروس آذری- سبز مایل به خاکستری ۴- گندم آسیاب‌شده- واحد پول آلمان- پیروان ۵- محله سیاه‌پوست‌نشین نیویورک- نازل‌شده در مدینه- حس بویایی ۶- خاک سفالگری- رهیافت- تابلویی زیبا اثر هنرمندانه استاد محمود فرشچیان ۷- از شاگردان میرعماد خوشنویس- نهادهنده- یاد خدا ۸- چند وزیر- رویداد- برگشتن ۹- نوعی پخت برنج- تفنگ قدیمی- گلیم زیر فرش ۱۰- فرستادن- حمام- بتی در عصر جاهلی ۱۱- نیمی از دنیا!- دوزخ- پیوسته و دائم ۱۲- تئاتر- از فروع دین- گرو گذاشتن ۱۳- باور- گروه مجهز- دانش‌آموز ۱۴- امتیازی که باعث موفقیت در کاری شود- از غذاهای سریع و ساده بین‌المللی ۱۵- اشتباه- اهل یک شهر- خرده.

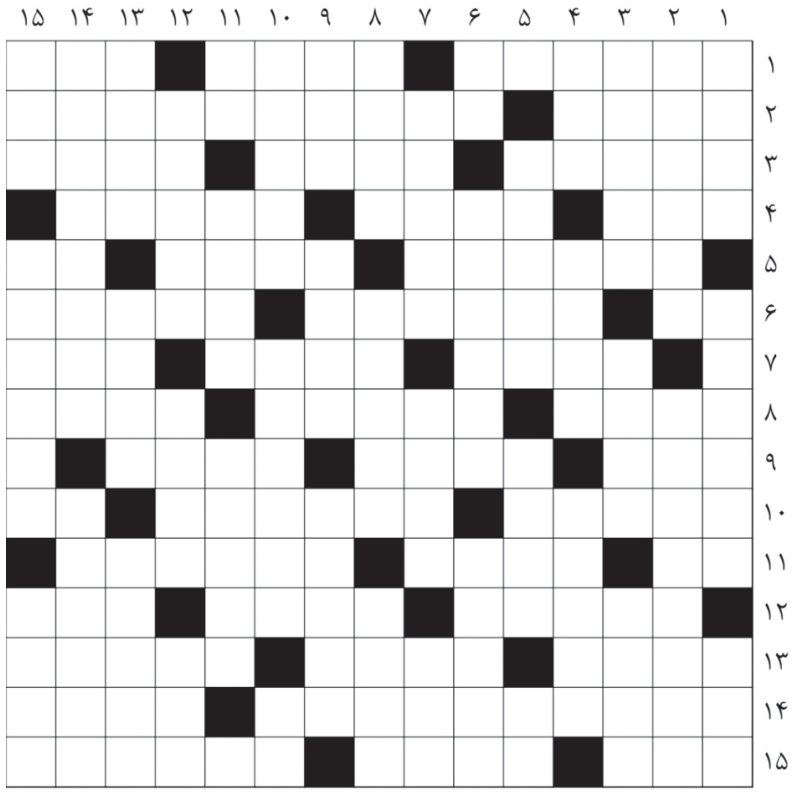

سودوکو سخت ۲۳۷۳

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۴	۲						۹
		۵	۹					
		۳			۷	۲		
	۱			۲				۳
۳			۵		۱			۶
۵				۸			۱	
		۱	۳			۸		
					۵	۷		
۶						۱	۹	

حل سودوکو سخت

۵	۴	۸	۳	۲	۹	۷	۶	۱
۳	۹	۷	۶	۱	۵	۸	۲	۴
۶	۲	۱	۴	۸	۷	۵	۹	۳
۸	۷	۲	۵	۶	۱	۳	۴	۹
۱	۵	۳	۲	۹	۴	۶	۸	۷
۴	۶	۹	۸	۷	۳	۲	۱	۵
۹	۳	۶	۷	۴	۸	۱	۵	۲
۷	۸	۴	۱	۵	۲	۹	۳	۶
۲	۱	۵	۹	۳	۶	۴	۷	۸

حل سودوکو ۲۳۷۲

۷	۶	۹	۲	۳	۸	۱	۴	۵
۴	۱	۳	۵	۶	۷	۲	۹	۸
۸	۲	۵	۴	۹	۱	۳	۶	۷
۱	۵	۲	۳	۴	۹	۷	۸	۶
۹	۴	۸	۱	۷	۶	۵	۳	۲
۶	۳	۷	۸	۲	۵	۹	۱	۴
۳	۷	۱	۶	۸	۲	۴	۵	۹
۵	۹	۶	۷	۱	۴	۸	۲	۳
۲	۸	۴	۹	۵	۳	۶	۷	۱

جدول ۳۳۷۶

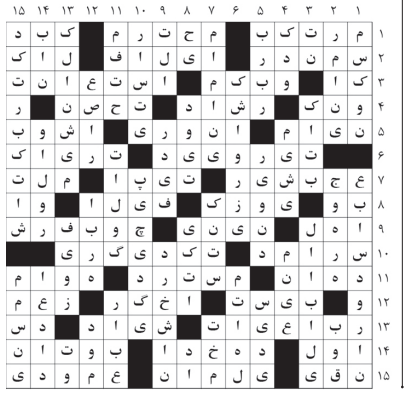

سودوکو ساده ۲۳۷۳

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۱		۹	۵		۲			۸
۶		۵	۹					
	۷					۹	۱	
		۸	۲		۴			
		۴		۸		۵		
			۶		۵	۸		
	۸	۷					۵	
					۹	۳		۲
۲			۸		۶	۱		۹